

November 2023

PROSJEKTPLAN

OVERORDNET RISIKOVURDERING OG PLANPROSESS FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL 2025-2028

Kontrollutvalgssekretariatet i Vest-Finnmark IKS
Oarje-Finnmárkku Dárkkistanlávdegotte Čállingoddi SGO
Postboks 80 ,9501 ALTA
post@kusek.no
www.kusek.no

Innhold

1.	Bakgrunn	3
2.	Roller og ansvar	3
3.	Hensikt med risiko- og vesentlighetsvurdering	4
4.	Elementer i risiko- og vesentlighetsvurderingen	5
4.1	Mål for kommunens virksomhet	5
4.2	Risikofaktorer.....	5
4.3	Risikovurderinger.....	5
4.3.1	Vurdering av konsekvens.....	6
4.3.2	Vurdering av sannsynlighet	6
4.3.3	Risikoreducerende tiltak	6
4.4	Vesentlighetsvurderinger	6
4.5	Oppsummering.....	7
5.	Datainnsamling og metode	7
6.	Tids- og milepælsplan.....	8

1. Bakgrunn

Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, og skal påse at det blir utført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i kommunen, jf. kommuneloven § 23-2, § 23-3 og § 23-4.

- **Plan for forvaltningsrevisjon** skal vise på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal dekke både kommunens virksomhet og den virksomheten som utøves i kommunens selskaper.
- **Plan for eierskapskontroll** skal vise hvilke eierskapskontroller som skal utføres. Planen skal dekke utøvelsen av kommunens eierskap i de selskap kommunen har eierintereser i.

Kommuneloven stiller krav til det at det blir gjennomført en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) av virksomheten til kommunen og selskapene til kommunen. Risiko- og vesentlighetsvurderingen (ROV) skal gi svar på hvilke områder det er knyttet størst risiko og vesentlig til basert på valgte perspektiver.

2. Roller og ansvar

Kontrollutvalget skal utarbeide plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert. Kommunestyret skal selv vedta disse planene.

Det er kontrollutvalgets ansvar å sørge for at det gjennomføres risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) og utarbeide forslag til de nevnte planene for inneværende valgperiode. Kontrollutvalget har også ansvar for at det blir gjennomført forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroll i tråd med planen kommunestyret har vedtatt.

I kommuneloven stilles det ikke konkrete krav til hvordan risiko og vesentlighetsvurderingen (ROV) skal gjennomføres, utover at den skal være basert på en vurdering av risiko og hva som er vesentlig.

Risiko i denne sammenheng defineres som fare for avvik fra regelverk, mål, vedtak og føringer som kommunen har satt for kommunens virksomhet og virksomheten i de kommunalt eide selskap.

Med vesentlighet her menes en samlet vurdering av alvorsgraden i trusselen som den enkelte risikofaktor representerer i forhold til kommunens måloppnåelse. Ulike grupper kan ha ulike oppfatninger om vesentlighet avhengig av perspektiv (økonomi, miljø, bruker, ansatt, folkevalgt/politikk).

Kontrollutvalget i kommunen har i 2020 vedtatt at følgende oppgaver tillegges kontrollutvalgets sekretariat :

- Gjennomføring av risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll
- Utarbeide plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll

Oppgavene nevnt ovenfor er en del av sekretariatetstjenestene som leveres av Kusek IKS til kontrollutvalget i kommune. Kontrollutvalget er oppdragsgiver og sekretariatet har utførerrollen og rapporterer fortløpende til kontrollutvalget. I planprosessen legges det opp til medvirkning fra ulike aktører, herunder innspill fra kontrollutvalget i utvalgets møter.

3. Hensikt med risiko- og vesentlighetsvurdering

Risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) skal få fram relevant informasjon om hovedtrekkende i både den virksomheten som drives av kommunen i egen regi og den virksomheten som drives i selskaper som kommunen har eierinteresser i.

Hensikten med vurderingen er at den skal identifisere mulige avvik, svakheter og uønskede hendelser i forhold til økonomi, produktivitet regelleterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak.

ROV skal bygge på informasjon i og om kommunen og de kommunale selskapene, både skriftlig og muntlig informasjon fra kommunen/selskapene, informasjon fra andre offentlig kilder/ eksterne kilder og lokalkunnskap som kontrollutvalget, sekretariatet, revisor og andre har om virksomheten.

ROV skal danne grunnlaget for kontrollutvalgets prioriteringer/valg av prosjekter i plan for forvaltningsrevisjon og i plan for eierskapskontroll i valgperioden. Plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll skal vise de prosjektene som kontrollutvalget prioriterer å gjennomføre i valgperioden, basert på behovet og tilgjengelige ressurser.

Risiko og vesentlighetvurderingen bidrar også til

- at kontrollutvalget blir kjent med de kommunale virksomhetsområder og kommunale eierinteresser
- oppdatert kunnskapsgrunnlag til kontrollutvalgets kontrollansvar og grunnlag for bestilling av revisjonsprosjekter og gjennomføring av andre kontrolloppgaver
- informasjon til kommunestyret om kommunal virksomhet og kontrollutvalgets arbeid
- økt forståelse for risikoområder i kommuneorganisasjonen, som videre kan være et bidrag i kommuendirektørens internkontroll.

4. Elementer i risiko- og vesentlighetsvurderingen

Elementer i risiko- og vesentlighetsvurderingen:

- Mål for kommunens virksomhet
- Risikofaktorer
- Risikovurderinger
- Vesentlighetsvurderinger

4.1 Mål for kommunens virksomhet

Risiko og vesentlighetsvurderingen tar utgangspunkt i følgende kilder:

- Gjeldende lover og forskrifter
- Kommunale plandokumenter
- Vedtak og forutsetninger i kommunestyret

Kommunen utfører en rekke lovpålagte oppgaver og tjenester. I de ulike lovene framgår de krav som stilles til tjenestene som kommunen skal yte. Kravene som lover og forskrifter setter til tjenestene som kommunen er pålagt å levere sine innbyggere, kan forstås som mål for den kommunale virksomhet. Det er også naturlig å legge til grunn målene som framkommer i de ulike kommunale plandokumenter og vedtak.

4.2 Risikofaktorer

Utgangspunktet for risikovurderingene er uønskede hendelser – risikofaktorer – som kan inntreffe og true måloppnåelsen i kommunen.

Risikofaktorer må sees opp mot hvert område som vurderes. Hvor detaljert en skal gå til verks innenfor hvert område, beror på hvilke ressurser som skal legges ned i risiko- og vesentlighetsvurderingen, og hvor «spisset» vurderingene skal være. Nytteverdien er at det blir mulig å identifisere de mer konkrete områdene i kommunens tjenester.

Uønskede hendelser kan blant annet inntreffe med hensyn til følgende områder:

- Overholdelse av lover og bestemmelser
- Økonomi
- Produktivitet
- Måloppnåelse

4.3 Risikovurderinger

Risikovurderinger er sammensatt av tre ulike elementer:

- Vurdering av konsekvens
- Vurdering av sannsynlighet

- Risikoreduserende tiltak

I risikovurderingen vurderes betydningen av de mulige framtidige hendelsene og sannsynlighet for at de inntreffer ut fra **LAV, MIDDELS** og **HØY** risiko.

4.3.1 Vurdering av konsekvens

Med konsekvens menes den betydning det vil ha for kommunens måloppnåelse, dersom de ulike risikofaktorene inntreffer og som kan utgjøre en risiko for at kommunen ikke når sine mål.

4.3.2 Vurdering av sannsynlighet

Med dette menes sannsynlighet for at en risikofaktor kan inntreffe. Ved vurdering av sannsynlighet er det tatt utgangspunkt i tidligere hendelser og endringer i omgivelsene som kan ha påvirkning for sannsynligheten.

4.3.3 Risikoreduserende tiltak

Risikoreduserende tiltak er eventuelle tiltak som kommunens ledelse har iverksatt for å redusere muligheten for at måloppnåelse ikke inntreffer, og som reduserer virkningene dersom risikofaktorene likevel slår til. På et overordnet nivå er det kartlagt hvilke tiltak som er etablert i kommunen og vurdert i hvor stor grad disse har risikoreduserende effekt, sett mot konsekvens av og sannsynlighet for at uønskede hendelser inntreffer.

4.4 Vesentlighetsvurderinger

Vesentlighetsvurderingen er en samlet vurdering av alvorsgraden som den enkelte faktor representerer i forhold til måloppnåelse. Virksomheten som drives i kommunen er omfattende og involverer mange ulike aktører med til dels ulike interesser i kommunens virksomhet. Aktører med ulikt ståsted kan ha svært ulik oppfatning av hva som er vesentlig. Det er vanskelig å måle ulike sektors vesentlighet opp mot hverandre. Over tid bør analysen dekke en tilstrekkelig bredde av kommunens virksomhet. Vesentlighet er derfor vurdert ut fra ulike perspektiv, sortert ut fra vektlagte perspektiver.

Fra et brukerperspektiv, vurdert ut fra hva brukerne av kommunale tjenester anser som vesentlig.

Fra et medarbeiderperspektiv, vurdert ut fra hva de ulike medarbeiderne innenfor et tjenesteområde anser som vesentlig.

Fra et samfunns- og miljøperspektiv, vurdert ut fra hva som er vesentlig ved kommunens virksomhet sett i forhold til samfunnet og miljøet, herunder omdømme.

Fra et økonomisk perspektiv, vurdert ut fra omfanget av tjenesteområdets driftsutgifter sett i forhold til kommunens totale driftsutgifter, samt forskjeller i forhold til sammenlignbare kommuner med mer.

Fra et organisatorisk perspektiv, vurdert ut ifra elementer som styring, kontroll, ledelse og rapportering.

Fra et politisk perspektiv, vurdert ut ifra ulike tjenesteområder som har størst vesentlighet sett fra de folkevalgtes perspektiv (oppfatning av vesentlighet kan variere mellom politiske grupperinger)

4.5 Oppsummering

I tabellen nedenfor vises eksempler på hvordan en oppsummering av risiko- og vesentlighetsvurdering kan gjøres etter trafikklysmodellen.

Område/oppgave	Aktuell ja/nei	Konsekvens	Risiko- reduserende tiltak	Sannsynlighet	Vesentlighet
Byggesaksbehandling	nei	Middels	Ja	Lav	Middels
Barneverntjenesten	ja	Høy	Delvis	Høy	Høy
Spesialundervisning	ja	Høy	Delvis	Middels	Middels
Pleie og omsorg	ja	Middels	Nei	Høy	Middels
Sykefravær	nei	Middels	Ja	Lav	Lav

5. Datainnsamling og metode

I arbeidet med innhenting av informasjon bruker sekretariatet anbefalte metoder i faglige veiledere.

Sekretariatet henter informasjon blant annet fra følgende kilder:

- Årsrapporter
- Årsregnskap
- Årsbudsjett og økonomiplaner
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Kommunedelplaner
- Fag- og temaplaner
- Retningslinjer og reglement
- Eierskapsmelding
- Protokoller fra møter i kommunestyret og andre politiske utvalg

- Drøfting i kontrollutvalg
- Innspill fra kommunedirektør/rådmann
- Innspill fra ordfører
- Innspill fra gruppeledere i politiske partier/lister
- Offentlig statistikk
- Tidligere gjennomførte revisjoner
- Tidligere gjennomførte eierskapskontroller
- Revisor
- Sekretariatets generelle kjennskap til kommunen og erfaring på områdene
- Saker i media
- Kommunens hjemmeside
- Relevant lovverk

6. Tids- og milepælsplan

ROV gjennomføres i perioden september 2023 til august 2024. Kontrollutvalget utarbeider et forslag til plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll innen utgangen av oktober 2024. Dette gjør at kommunestyret gis anledning til å vedta planene innen utgangen av 2024.

Milepælsplan	Tidsplan 2023- 2024																	Ansvar	Status
	au g	se pt	ok t	no v	de s	ja n	fe br	m ar s	ap ril	M ai	Ju ni	Ju li	au g	se pt	ok t	no v	de s		
Planlegging og sakforberedelse																		Kusek	Startet
Vedak om oppstart				X														KU	
Identifisere mulige risikoområder																		Kusek KU	Startet
Prosessmøte 1 i KU Presentasjon av risikoområder							X											KU	
Systematisere informasjon trafikklysmoell																		Kusek	
Utarbeide forslag til ROV																		Kusek	
Prosessmøte 2 i KU Prioritering av tema/områder											X							KU	
Bestilling av forslag til plan											X							KU	

Milepælsplan	Tidsplan 2023- 2024																	Status	
	au g	se pt	ok t	no v	de s	ja n	fe br	m ar s	ap ril	M ai	Ju ni	Ju li	au g	se pt	ok t	no v	de s		Ansvar
Utarbeidelse av forslag til plan																		Kusek	
Høring																		Kusek	
KU behandler forslag til plan																X		KU	
KS vedtar plan																	X	KS	